Ч. 55 (13.600). Львів, пятниця 2. березня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Літературна нагорода на рік 1934.

КОМУНІКАТ ТОВАРИСТВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ІМ. І. ФРАНКА У ЛЬВОВІ.

Товариство Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові започаткувало у 1933 р. роздачу щорічної літературної нагороди за найкращий літературний твір на західних українських землях та на еміграції. Речинець видання літературного твору визначила Рада Товариства на 1. листопада кожного року, так що „літературний рік“ буде тревати від 1. листопада одного року до 1. листопада другого року. Речинцем проголошення нагороди визначила Рада Т-ва день 22. січня кожного року.

У першім році, як початковім, приняла Рада Т-ва під увагу твори з двох останніх літ 1932-33. На заклик Ради Т-ва відгукнулося ряд українське громадянство та українські установи, які зложили на цю ціль суму понад 1500 зол. Визначене Радою Т-ва Жюрі відзначило за рік 1932-33 пять літературних творів та нагородило їх преміями по 300 зол. Проголошення нагород відбулося 22. січня 1934 року. Ця перша нагорода безумовно причинилася помітно до оживлення літературного руху і принесла вже тепер сліпну користь для української літератури.

Рада Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка проголошує отсим **черговий конкурс на нагороду за найкращий літературний твір у черговім 1934 році.** До конкурсу підійдуть твори українського гарного письменства, видані на українських землях поза територією Совітів або на еміграції окремою книжкою в часі від 1. листопада 1933 до 1. листопада 1934. Рівночасно Рада Т-ва закликає все українське громадянство та всі українські освітні й економічні установи взяти участь у складці на **„літературний фонд 1934“.**

В минулому році літературний фонд зложили здебільша українські установи та поодинокі меценати більшими складками. Звертаємося тепер також до загалу українського Громадянства, свідомого ваги оживлення літературного руху, щоби дрібними, але численними складками підсилило в цьому році „літературний фонд“ до висоти, яка більше відповідала би престіжові цієї культурної справи.

Висота нагород, їх скількість та склад Жюрі буде поданий згодом. Виказ жертв будемо проголошувати в наших комунікатах у щоденній пресі. Жертви просимо посилати на адресу: Львів, „Центробанк“, вул. 3-го Мая 15 з дописою „Літературний фонд 1934“.

ЗА РАДУ Т-ВА:
Богдан Лепкий, голова, **Іван Кедрин**, секретар.
Львів, 28. II. 1934.

ЩО СТАЛОСЯ З СЕМЕНОМ ВІТИКОМ?

Зимою минулого року, спираючися на вістки галицьких часописів, подали ми, що в Харкові арештували між іншими також б. українського соціялістичного посла до віденського парляменту Семена Вітика.

Хоч минають вже три місяці, досі не відомо, що в дійсності сталося з С. Вітиком і де він перебуває. Родина арештованого робила всякі можливі заходи, щоби довідатися щось ближчого про його долю, але без успіхів. Вдалося їй лише про те довідатись, що С. Вітик, який в 1925 р. виїхав з Відня до Харкова як „змінoвіховець“, мешкав там в будинку Українського Товариства Звязків з Закордоном, при вул. Сулово-Куликівській ч. 7. У тому товаристві працював він до кінця травня 1933 р. У тому часі щез він без сліду і є підозріння (?), що Вітика арештували.

Весь час свого побуту на Україні був Вітик у велласці більшовиків. На кожному кроці давали йому відчувати його минуле як „соціялфашиста“ та предсідника на Трудовому Конгресі в Києві. Навіть під фотографією Вітика, яку вміщено в музею, покладено відповідний підпис, що в соковитих словах пригадував його „контрреволюційне“ минуле.

Розвязують сокільські гнізда.

Цими днями розвязала влада сокільське гніздо в *Дубні, повіт Ланьцут.* Гніздо це основане в 1927 р. і проявляло живу діяльність та належало до найцінніших сокільських товариств. Положене далеко на заході, на границі етнографічної української території, сповняло воно на місці важну організаційну місію. Населення Дубна дуже болючо відчуло розвязання свого „Сокола“. Влада не подала ніяких конкретних причин розвязання. Старшина розвязаного т-ва „Сокіл“ в Дубні внесла проти цього розвязання рекурс.

—o—

Стан нижчого шкільництва на Волині.

Згідно з недавно оголошеною шкільною владою урядовою статистикою дня 1. I. 1934 р. на терені волинського воєвідства було всіх 1710 всесвітніх початкових шкіл. З того в округах: Дубно — 216, Рівне — 188, Ковель — 186, Луцьк — 160, Сарни — 137, Горохів — 113, Здолбунів — 95 і Любомль — 74. З тоїж статистики довідуємося, що на 100 дітей шкільного віку лише 63 в мин. році ходило до шкіл. З недостачі місця в школах кільканадцять тисяч дітей шкільного віку на Волині лишається без науки і росте аналфабетами. Як відомо, за згадану кількість шкіл нема на Волині ні одної української, а всі польські або т. зв. утраквістичні.

Франція проти повороту Габсбургів.

ПАРИЖ, 28. 2. ПАТ. Тутешні дипломатичні кола відносяться скептично до інформацій преси в справі евентуального повороту Габсбургів на австрійський престіл. Вони звертають увагу на зобовязання приняті австрійським і угорським урядом у двох письмах до конференції амбасадорів з 1921 р., де тоді сказано, що реставрація Габсбургів була би суперечна з основами мирових трактатів і головні держави не могли би на неї згодитися. Крім того дипломатичні кола підкреслюють, що Угорщина приняла ще більш формальне зобовязання після невдалої спроби посадити на престолі короля Карла.

—o—

Порозуміння, до якого не прийшло.

ЛОНДОН, 28. 2. ПАТ. „Дейлі Телеграф“ приносить сензаційну вістку, що в половині січня ц. р. канцлер Дольфус був дуже близько до безпосереднього порозуміння з Гітлером. На основі того порозуміння Габіхт мав стати віцеканцлером Австрії. Теки війни і внутрішніх справ мали теж обняти гітлерівці. В останній хвилині порозуміння ударемнив віцеканцлер Фей, який при підтримці Мусоліні припевнив Дольфуса зірвати з Гітлером.

Ширіть наш часопис!

Невдачі Франції.

Французьке політичне верховодництво в Европі поважно загрожене, якщо вже не заломане. Безумовно переломовим моментом був прихід Гітлера до влади. **Минулися** часи, коли вся континентальна публична опінія **мусіла** бути франкофільська! Минулися пляни про розділ Німеччини, про Рен — як східню французьку границю. Навіть згадка про них дивно нині звучить, а прецінь вони були ще дуже недавно. Ще недавно по виході Німеччини з Ліґи Націй, люди поважно думали у Франції про превенційну війну!

Вся французька поверсайська політика була збудована на тезі, що **буде можна** з обезброєною Німеччиною зачати нову війну. А в тій війні розправитись з нею так, як це не пощастило зробити у Версалі. Одначе невміння спровокувати цю війну — ключ всіх недавніх подій. Колиж Франція була не всилі знищити Німеччини, не лишається її сусідам нічого іншого, як тільки шукати з нею порозуміння. Ця льоґіка розкладає сьогодні т. зв. французький бльок, дає силу та ініціятиву іншим.

Гуґенберґова балаканина в Льондоні протверезила Москву. Там побачили всі найбільші оптимісти, що світова ситуація різко змінилася і що річ уже не в тім, чи буде світова революція, але щоб не допустити до поділу СРСР.

Надто поквапна щирість німецької політики викликала совітсько-польський пакт. Одначе без Польщі не можна дістатись до СРСР. А тут наглить справа Саари. Тому за хвилю прийшов пакт польсько-німецький. Це вже почав тріщати французький бльок. Перший французький союзник кинувся робити свою, а не французьку політику. Зі здивуванням довідався світ, що на польсько-німецьке порозуміння Франція не була приготована. Ось „Die neue Weltbühne" аналізуючи важке становище Польщі між московськими большовиками та німецькими гітлерівцями, признає правду польським політикам, що мусіли собі сказати: „Бог високо — Франція далеко..."

Не встиг світ ще перетравити ті закорд. політичні події, що вказували на ослаблення впливів Франції, коли постиг Францію новий удар: внутрішне потрясення, що показалося вислідком **чужих** закордонних чинників. Говоримо про аферу Ставіського, яка безперечно була фінансована зза кордону. Крізу французького уряду викликано **розвідчицькими** методами. Сьогодні ціле слідство в справі Ставіського крутиться не так довкола його обманств та корупції урядничого франц. апарату, як довкола питання: чиїм аґентом був Ставіський.

Очевидно, що франц. внутрішня кріза сильно відбилася на її міжнародній позиції. Оце Мусоліні зараз-же використав париську завірюху та німецький, ще молодий, фашистівський романтизм. Канцлер Дольфус і пальцем не рушив би без дозволу Італії. На її давін залізною рукою здавив там Фей франкофільські соціялістичні сили. Згинув при цьому і відомий з ґіртенберської афери посол Кольоман Валіш.

Сумерк французького дипльоматичного хисту проявився двічі: Франція не уміла перевести інтервенції в Німеччині та не попробувала навіть обстати за своїх в Австрії. Модерний сприт виявив зате Мусоліні. У тих самих умовинах, за істнування тогож самого пакту Кельоґа — перевів власні пляни.

Деяку активність французької політики виявив недавній „балканський пакт". „Балканський пакт" (без Болгарії та Альбанії!) створений на те, щоб Греція могла далі денаціоналізувати болгар у Тракії, щоб Сербія лекше ущасливлювала македонців, щоб Румунії не пошкодила Добруджа, а Туреччині — Адріянопіль. А сама Болгарія, щоб задушилась у тому совітсько-балканському кільці без виходу до Середземного моря. Балканський пакт має протиіталійське вістря, але передчасно ще казати про італійську програну на Балкані.

Зате вплив французької політики зменшився також у Празі. Чехословаччина саме на днях провела девалюацію корони, не вважаючи на протест Франції. Іншими словами: зробила те саме на економічному полі, що Польща на політичному. Дбає за свої чехословацькі, а не французькі інтереси. Французький протест у Празі спромігся тільки на те, що замісць на 25 проц. обнизили золоте покриття корони на 16.6 проц. Але для Франції, що свою потугу базує на золотій валюті, це неабиякий удар. Та чи вважала Франція на свою союзницю, коли контингентувала імпорт із Чехословаччини?

Деякого принизення зазнала французька політика й від Сталіна. Як уже відомо, Сталін лохвалив колись „французьку" Лігу Націй. Зате Франція авторитетно зобовязалася підтримати престіж Совітів ствердженням, що в у країні нема голоду. Але Франція не хотіла того явного обманства робити офіціяльно. Виконав це за неї „приватно" Еріо. Однак СРСР почулася ображеною. Тут виступив сам Сталін, а там Еріо! Результат? Навязання дипльоматичних зносин з Мадярщиною, наказане Угорщині Мусоліним. Коментарі европейської преси? Демонстрація Сталіна, що він не звязаний з протиревізіоністичним бльоком.

Навмисне списали ми стільки фактів з останніх часів. Хотілось показати, як французька дипльоматія потерпіла болючі поразки.

Преса догадується, що з отих подій народиться новий політичний бльок: **Італія-Австрія-Мадярщина,** посередньо — Болгарія. Мусоліні йде до давньої своєї цілі: сполучення з Мадярщиною. Мусоліні послідовно проводить свої засади в життя не зважаючи на інших. На місце завмираючої провідної ролі Франції вступають нові сили. Коли вони остаточно викристалізуються — прийде черга на нову перебудову Европи.

К. Р.

Польща підготовляє всесвітню виставку.

Як відомо, в Польщі підготовляють на 1943 р. всесвітню виставку у Варшаві і тимчасовий її комітет виробив уже плян її буджету, що передбачує на найосновніші роботи, тобто зрівнання, каналізацію й меліорацію площі, електричні, ґазові й водопроводи, окрему трамваєву й залізничу лінію 30 міл. зол. Других 30 міл. зол. передбачує буджет на будову 200 тис. куб. м. будівель і павільонів, а окремих 20 міл. зол. на внутрішню обстанову, адміністрацію, пропаґанду і т. д. Отак влаштування виставки коштувалоб разом 80 міл. зол., але велитенських фондів вимагатимуть ще приготування столиці і інших міст Польщі на приїзд гостей зза кордону, що схочуть ці міста оглянути. Хто дасть ці велитенські суми, в буджеті не сказано.

Китайська червона армія наступає.

З Пекіну повідомляють, що в порті Кюкінґ стоять на ріці Янґтсе дві англійські, дві американські і дві японські канонірки, що мають забезпечити інтереси громадян тих держав на випадок захоплення міста відділами червоної армії, що в силі 5.000 голов відкинула китайські урядові війська і підійшла до міста на віддаль 5 км.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. БЕРЕЗНЯ 1934.

РЕНЕ ПЮЖОЛЬ

Рівна мірка.

Одного вечора, коли пан Саґотіє вертався вечором з бюра до дому, почув він за собою якийсь жіночий голос: „Сервус, Бібі". Здивований він обернувся. Він, 50-літній, не звик до таких ніжних фразов, як „Бібі". Але дама, яка промовила до нього, була дуже гарненька. Вона навіть приглядалась йому хвилиночку, якби оцінювала його оком, а потім, якби зараз рішилась і дозволила йому супроводити її. Пан Саґотіє справді пішов із нею.

Коли він знов опинився сам на вулиці, стало йому ніяково. Він соромився сам перед собою і не хотів, щоб його хто запримітив на цій вулиці, тимбільше, коли згадав, що тут десь недалечко мешкає один із його бюрових товаришів. Ішов він попід стіни домів, нишечком, скорчившися, щоб стати меншим. Коли йшов уже головною вулицею, стало йому лекше і поглянув на годинник.

—О, до сто чортів! Уже пів до 8-ої! Що скаже мені моя жінка? Вона так звикла до моєї точности, що готова хвилюватись і накінець подумати, що мені трапилось якесь нещастя. Треба взяти авто.

Розглядаючись за автом, зовсім механічно підняв руку до свого портфеля і переляканся. Портфеля не було. Перешукав усі кишені. Надаремне. Портфель щез. „То це та проклята... вкрала мені!" подумав Саґотіє скажений. Він знав певно, що мав портфель при собі. Проклинав він ту свою гарну незнайому останніми словами. У портфелі було 3.000 франків, карта тотожности, четвертолітна конюшина і фотографія його жінки. Не була досить велика втрата для урядовця середньої кляси, а тепер він мусів іще вертатись пішки до хати.

Як зможе він затаїти всю цю історію перед жінкою? Вонаж зараз відкриє втрату, коли він тільки почне вечором роздягатися, бо він має звичку класти свій портфель поруч себе на нічний столик. Як тільки ввійде до хати, вона почне його розпитувати, чому так пізно. Найпростіше буде щось вигадати. Остаточно кожний може згубити портфель.

Зрештою жінка згубила минулого тижня бльочок із трамваєвими білетами і коли він докоряв їй за необережність, вона всю ніч проплакала.

— Але — думав він по дорозі — ця злодійка не втече мені! Це булоб несправедливо. Я мушу боронити суспільної моралі і права. Подам на неї поліційну скаргу: точно опишу її особу і поліція вже винайде її та прискринить. Я вже використаю всі свої впливи і вона дістане бодай рік вязниці. Так, це мій обовязок потягти її до відповідальности. Але жінці мушу сказати правду, хоч як мені це неприємно...

І по хвилині думав далі:

— Неприємно, але остаточно чому? З мого боку було дуже негарно, нечесно, що я зрадив її... я не повинен був цього робити... Втім: людина слаба, грішна... Жінка зрозуміє мене і вибачить. Я буду мусіти зробити їй якийсь гарний дарунок, щоб її переблагати. Так, так! Як тільки ввійду, найкраще буде все їй щиро розказати... а якби ефект був недобрий і вона почала кричати... треба буде теж кричати. Я вже дам собі якось раду і виправдання найду. Від якогось часу вона зовсім мене занедбує... не журиться мною. Нічого дивного, що я попав у такий настрій... Вона сама винна, що я спотикнувся. Це буде для неї наукою на будуче. Хоча ніколи не можна знати з жінками, втім... Ну, побачимо.

Коли він прийшов додому, застав свою жінку заплакану.

— Що сталось? — спитав він співчутливий. — Плачеш так, якби хтось умер.

— Я не тому... — хлипала жінка.

— Отже чого?

— Мені вкрали мою... торбинку і... два франки... і нову пудерничку.

— В який спосіб може хтось украсти тобі з рук твою торбинку?

Жінка паде навколішки і ридає:

— Мій коханий, вибач мені!

— Говори точніше, бо я нічого не розумію.

Жінка сповідалась важко:

— Я верталась від Матильди. І була [illegible] втомлена. І пізно було. Якийсь пан, дуже [illegible] ґантний в авті, під'їхав, запримітив, [illegible] поволі... і запрохав мене, щоб я сіла... [illegible] мене... Розуміється, він мав зовсім чесні [illegible]. Я вагалась, але пізніше побачила... і [illegible] сталось...

—Гарна історія! — відповів гнівно Саґотіє.

— Я не повинна була згодитись... [illegible] жінка далі — але я не мала сили волі... І [illegible] пробувала сісти в авто, він вирвав мені з [illegible] торбинку і швидко від'їхав. Я не могла [illegible] крикнути, така була приголомшена. Мій [illegible] ний! я знаю, що ти добрий і що мене [illegible] і вибачиш мені!

Саґотіє весь блідий від гніву стиснув [illegible] ки і кричав:

— Я маю тобі вибачити? За кого ти мене вважаєш? Я не дозволю плямити мого чесного прізвища! Я не хочу з тобою разом жити!

Жінка обіймала його і плакала:

— Ти мені вибачиш! я вже більше не [illegible]

Але Саґотіє був невблаганно суворий.

— Ні! — відповів він — ти ще нині [illegible] неш мій дім, вернешся до своїх рідних, а я [illegible] тра повідомлю свого адвоката, щоб [illegible] нову скаргу!

Перекл. [illegible]

З польської преси.

Про польську закордонну політику та український Академічний Дім у Львові.

Визволення 40-міліонового народу — немину чий історичний процес.

Звичайна річ — польська закордонна політика й український Академічний Дім у Львові стоять у дуже невеличкому взаємному звязку, а проте обі теми — цікаві! І коли вони обі найшлись поруч себе в останньому числі „Бунту Млодих“ (з 20. лютого), то вже хочби лише через оті дві статті ціле число стало живе й міжнароднє.

Польська закордонна політика в обемистій статті **Адольфа Бохенського** — це теж українська тематика. Актуальною закордонною політикою автор не займається. Кажучи про „напрями“ цеї політики — підходить до проблеми з історичної перспективи, з погляду далекого минулого Польщі і її далекої будуччини. Тому стаття має вартість глибіною історичних пригадок і далекосяглістю висновків.

У першій частині автор звертає увагу, що моменти доброї міжнародньої конюнктури, яку має нині Польща, не є вічні, і що міжнародні відносини є надзвичайно плинкі. Тому перестерігає перед оптимізмом, що випливає з нинішньої корисної для Польщі ситуації, який міг би закрити трівкі небезпеки.

У другій частині автор, кажучи про польські настрої, признає провідну ролю в їх формуванні — Романові Дмовському. Саме щодо розуміння закордонних проблем — над величезною частиною поглядів польського громадянства панує всевладно ендецька русофільська теорія Романа Дмовського, дарма, що деякі вихованці тої теорії може й обурились би, колиб їм закинути, що остають під ендецькими впливами.

У польському громадянстві автор добачує дві омани (ілюзії): „мала“, — що експансія Німеччини звернулася трівко у південному напрямку і нема вже небезпеки для польських західних границь від німецького територіяльного ревізіонізму, та „велика“ омана, що експансія Росії (Совітів) звернулася трівко на схід і нема небезпеки, щоб Росія вернулася до свого европейського імперіялізму. „Малу“ оману має мало одиниць у Польщі, „велику“ велика сила. „Але найбільш може дивувати віра одних і тих самих людей в нічим неперерваний антагонізм з „відвічним ворогом“ німцем і в безперервні добрі відносини з Росією“.

Автор пригадує, що „велика сучасна держава має звичайно не одну політ. програму, але кілька програм, які по черзі приходять до голосу. Програма Штреземана й програма Розенберга це дві зовсім інші речі. Тільки в Польщі зацікавлення закорд. політикою є таке мінімальне, що справді істнує в тій ділянці тільки одна програма... Віра, що саме в Росії завжди вже буде перемагати програма добрих відносин з Польщею — це подиву гідна омана“.

Тут автор пригадує „постійні осциляції рос. політики й експансії“. „Від часів Олександра Невського аж до Чічеріна й Літвінова маємо вічне мандрування експансії — від турецького фронту до фронту шведського, від австрійського до азійського. Булоб річчю дуже дивною, колиб Росія вже не мала вернутися до фронту західного і колиб зміна, яка зайшла кілька літ тому, мала вже бути зміною остаточною! Хто хоче, хай собі вірить...“

Тут автор пригадує м. і. величезну помилку Вільгельма II., що вірив у тривкість рос. експансії виключно на схід та перечисляє хронологічно ексклюзивність російського імперіялізму в усіх можливих напрямках. І ставить тезу.

Польська прилюдна опінія мусить рахуватися з поворотом російської експансії до Европи. Польська прилюдна опінія мусить рахуватися з поворотом німецько-російського порозуміння проти Польщі.

Р. Дмовський мав правду в 1907 році, коли радив полякам зблизитися до Росії, щоби не допустити до сцементування німецько-російського порозуміння у польській справі. Але між 1907 та 1933 є велика ріжниця. Нині Дмовський проповідує ворожість до Німеччини та наближення до Росії не задля піддтримання німецько-російського антагонізму, а саме через здогадний брак того антагонізму. Тимчасом аксіомою польської політики має бути поглиблення нім.-рос. антагонізму і використання його.

В останній частині своєї великої статті (що займає майже дві повні сторінки вел. формату „Бунту Млодих“), автор ставить вже точки над „і“.

Польща мусить позбутися або німецької або російської небезпеки. Небезпека від Німеччини є тільки постільки, що Німеччини нема змоги внутрішньо ослабити. Але можна це зробити з Росією. Коли Німеччина зєдинилась — Наполеон III. втратив корону, а Франція свою провідну ролю в зах. Европі. „Що коштуватиме Польщу повне знівечення національних рухів в границях Росії і закріплення тої держави у зєдиненій формі?!“

„Не треба обманювати себе: доля Польщі у німецько-російських кліщах не буде в будуччині гідна зависти. Єдиним виглядом на справді самостійницьке і великодержавне становище є поділ східного сусіда на два організми, що себе поборювалиб.

Є в історії неминучі процеси. До таких безумовно мусимо зарахувати визволення 40-міліонового народу. Краще, щоби це сталося з нами, ніж проти нас. Коли вибухло національне грецьке повстання, політика Вел. Британії ішла в напрямку охорони Отоманської Порти. Однак в одному моменті Юрій Каннінг спостеріг, що це процес надто сильний, щоби можна його на постійно придусити. Якщо Греція має бути незалежна — сказав він — то хай буде радше завдяки нам, а не проти нас. І це була ґенеза Наваріну. А проте охорона Туреччини була засадничим наказом державної англійської рації, а російська небезпека буде навпаки одною з великих небезпек, що загрожуватиме Польщі. Польська прилюдна опінія мусить завсіди здавати собі справу, що поділ Росії на дві держави, це подія в найвищому ступні корисна для нашої будуччини.

Однак українська справа не є лише закордонною проблемою, — це також внутрішня проблема. Якщо велика спроба з 1920 р. не вдалася, то передовсім тому, що розвязала українську проблему як закордонну, залишаючи неполагоджену як внутрішню. Концепція „статус кво“ в нинішніх границях і самостійної України над Дніпром, а це була концепція квітневої (варшавської) конвенції, мусить бути окреслена, як тісна. Нова польська ґенерація розвяже ту справу на площині багато ширшій, на підставі вузлів, що моглиб лучити два свобідні і незалежні народи й держави... Без полагодження національних справ неможливо уявити собі корисну для Польщі розвязку східної проблеми.

Польська опінія мусить собі ясно здавати справу, що нема у світі вічного договору. Якщо риський договір має бути колись змінений — хай ця зміна означує зміцнення, а не ослаблення Польщі.

— Як бачимо, автор воскрешує ідеї, що їх проголошував колись Волошиновський і Голувко (обидва — на жаль — від них згодом відпекались). Робить це лише публіцистично багато краще, з великим арсеналом історичного знання та з силою переконуючої льоґіки.

„WIR WOLLEN EINE REPORTAGE FüR DEN „BUNT MŁODYCH“ MACHEN“.

Черговою статтею у „Бунті Мл.“ є — як згадано — розмова п. Мечислава Прушинського в українськім „Академічнім Домі“ у Львові. Починається репортаж описом вул. Супінського та будинку Акад. Дому.

„...Вже нині цей дім славний: що якийсь час студенти-поляки приходять сюди з каменями вибивати шиби. Бо, як кажуть, з цього дому рік-річно дістають доповнення боївки з ОУН.“

„Кільканацять сходків і ми в голю. Все пригадує пересічний акад. польський дім: голь брудний, темний, сходи також, на стінах великі чорні таблиці з білими оповістками. Тільки що написи в українській азбуці.

Wir wollen eine Reportage für den „Bunt Młodych“ machen“ — звертаємось до молодця, який виглядає тут як у себе дома. Починаємо розмову по німецьки з чемности до господарів. Так, як добре вихований росіянин починав перед війною розмову з поляком по французьки.

Чемність помагає. За хвилину вводять нас ще темнішим, ніж голь, коритарем до малої сальки, пів канцелярії, пів ждальні. Перший товариш українець, що нас впровадив, залишає нас, кажучи, що йде шукати когось з управи. Наразі користаємо з нагоди, щоби почати гутірку з двома присутніми хлопцями. Вони чемні — і мабуть — з наших відвідин досить бавляться. Бо поляки — це рідкий гість в іхньому домі...

Ту надзвичайно цікаву й довгеньку розмову передамо завтра.

СПИСОК управнених до участи в першому і другому льосуванні „ДІЛА“

(Надіслана передплата за час до кінця червня ц. р.)

94) „Народня Лічниця, Львів. 95) Дир. Іван Охримович, Львів. 96) Евген Чучман, Львів. З КРАЮ: 97) о. Іван Коцик. 98) Д-р Іван Рижій. 99) Ірина Коцюбінська. 100) о. Volод. Самотулка. 101) о. Лев Крушельницький. 102) Д-р Іван Белей, Войнилів. 103) Д-р Теоф. Окуневський. 104) Обер. спів. Мих. Голинський. 105) Павлина Ришкова. 106) Осип Андрійович. 107) Юстина Шухевичева. 108) о. Лев Залужний. 109) Д-р Василь Галяревич. 110) Ректорат гр.-кат. Малої Семинарії, Рогатин. 111) о. Теодозій Кудрик. 112) Волод. Дудкевич. 113) Лев Данилюк. 114) о. Евст. Радкевич. 115) о. Михайло Дрогомирецький. 116) Д-р Данило Кулик. 117) Софія Ілевич. 118) Д-р М. Комарянський. 119) о. Омелян Крвавич. 120) о. Іван Прилаткевич. 121) о. Михайло Грималюк. 122) Волод. Рудавський. 123) Олекс. Кулинич. 124) Ярослав Онуфрик. 125) Д-р Олекс. Козакевич. 126) Юлія Лепкалюк. 127) Евген Порайко. 128) Григ. Грозик. 129) о. Север. Гавазський. 130) Василь Породко. 131) Д-р Осип Левицький. 132) Іван Яремич. 133) о. Степан Ковалів. 134) Д-р Зеновій Левицький. 135) о. Михайло Бровко. 136) Волод. Бодвар. 137) о. Степан Кіржецький. 138) Іван Оліжинський. 139) о. Любом. Зарицький. 140) Володимира Сімович. 141) Кружок „Рідної Школи“, Джурин. 142) Настя Микитчук. 143) Дмитро Красножон. 144) о. Іван Галібей. 145) о. Богдан Домбчевський. 146) Д-р Богдан Дольницький. 147) о. Григ. Зінко. 148) Єронім Радловський. 149) Читальня „Просвіти“, Романів. 150) Лев Ковбуз. 151) Семен Василак. 152) Марія Тимяків. 153) Григ. Стахів. 154) Іван Лилик. 155) Осип Петрицький. 156) Яросл. Олексюк. 157) Бронисл. Томяк. 158) Михайло Гупалюк. 159) Василь Мерена.

(Дальший виказ в чергових числах.)

—o—

Закарпаття.

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

Читаємо в мукачівському „Учительському Голосі“ за лютий:

В перших днях січня ц. р. рознесли часописи вістку, що меншинний комітет Союзу Народів у Женеві відкинув петицію голови „Русской Ради Народной Обороны“ в Америці Михайла Югаса. В петиції скаржився Михайло Югас, що влада Чехословаччини не старається про автономію і про шкільництво Підкарпаття. Отже справа нашого шкільництва опинилася перед Союзом Народів. У Югасовій петиції твердиться, що на Підкарпатті є лише 800 українських (руських) народніх шкіл (треба розуміти 800 кляс) і нема ані одної української горожанської виділової школи. Само собою розуміється, що петицію з такими твердженнями мусів меншинний комітет Союзу Народів відкинути.

З цієї нагоди огляньмо коротку життєву дорогу нашого шкільництва. Про наше шкільництво можемо говорити лише від часів попереворотових. Перед переворотом, коротко і ясно кажучи, тут таких шкіл не було. Були тут лише школи малярські, і це є єдинокою причиною сумного культурного й економічного стану нашого народу.

По перевороті зродилося і наше шкільництво та що-року росло. В році 1920. було на Підкарпатті 321 шкіл українських з 532 клясами, а до року 1931 зросло це число на 425 шкіл із 1.383 клясами. В роках 1932 і 1933 шкільний реферат для поширення народнього шкільництва виконав багато. **На початку шкільного року 1933-34 є вже тут 490 українських шкіл з 1823 клясами, в яких дістає шкільне виховання в українській мові 92.706 дітей.**

Всіх горожанських (виділових) шкіл з українською викладовою мовою в році 1920 було 2 з 28 клясами і 1.131 дітьми. На початку шкільного року 1933-34 стан українських горожанських шкіл такий: число шкіл 16 із 105 клясами і 4.496 учениками.

Отже хто йде з нашим шкільництвом на міжнародній форум, той мусить знати дійсний його стан. Але ми не можемо твердити, що в нашім шкільництві все в порядку. Дивлячися на нього оком правдивої демократії, найшли би ми там такі діла, які потребують **негайної**

зміни. „Учительська Громада" має працювати в тім напрямі, щоби шкільна управа Підкарпатської Руси всі недостатки наших шкіл виправила. **Аргус.**

ХОЧУТЬ КОЛЬОНІЗУВАТИ ЗАКАРПАТТЯ.

В ужгородському щоденнику „Карпаторусскій Голос" із 24. лютого ц. р. вичитуємо, що празьке міністерство суспільної опіки разом із міністерством хліборобства хотять перевести кольонізацію безробітних на державних землях. Біля Пільзна й Кошиць цю кольонізацію уже переводять. Найбільша кольонізація має бути переведена на державних землях Закарпаття. Там почнуть меліораційні роботи здовж рік Ляториці й Боржави. Є чутки, що на Закарпатті назначать біля тридцять тисяч гектарів землі під кольонізацію безробітними. Лихо в тому, що окружні уряди на Закарпатті не ведуть точної евіденції безробітних, яких у пору найбільшого безробіття нараховали лише 2.100. Колиб прийшло до здійснення цієї кольонізації, тоді покличуть на Закарпаття безробітних з історичних країв, а це тому, що нібито бракує потрібного числа безробітних закарпатців.

З ПОДОРОЖНІХ ВРАЖІНЬ.

Моє „інкогніто". — Справи, які завели мене до Відня. — Візити та стрічі. — Несподівані запросини. — Перша ластівка віденської бурі.

До Відня їхав я на короткий час. Не їхав туди, щоби відпочивати, але на те, щоби полагодити деякі справи. Тому в Відні не бажав я бачитися та стрічатися з багатьома людьми. Зокрема бажав я просунутись непостережно і незамітно попри горизонт української віденської кольонії. Еміграція, як відомо, дуже перечулена та вразлива на звязки з рідним краєм. І тому входити з нею в контакт треба основно, тобто треба її всесторонно інформувати про життя-буття краю, а до того треба це робити не один раз і не два, а стільки разів, скільки стріч маєте з видатними емігрантами. А на еміграції, як відомо, усі видатні, усі цікаві й усі мають однакове право на джерельні інформації з усіх ділянок життя. На це я мене не було часу. І тому я старався бути непостереженим і невидимим. Відень — велике місто і досягнути цього легко. Так собі я думав. Але дійсність розчарувала мене.

Йду якось одного разу втомлений і задуманий незамітною вуличкою. Аж нагло чую: „Моє поважання!" Оглядаюсь і очам своїм не вірю. Стрічаю доброго знайомого. „Що і як?" — питає. „Що вас сюди привело?" — І т. д. і т. д. Говоримо і йдемо. Минає мінута за мінутою, минає пів години. Ми далі говоримо на банальні теми. Йду до каварні. Розлучаємось. Ось і великий Відень, в якому можна нібито згубитись. Та були такі випадкові стрічі і в каварні і в ресторані. Була одна навіть екзотична, що так скажу, стріча. На вулиці стрінув я знайомих ще з 1919 р. з Великої України. Якби не ця стріча, забув би був, що таких людей я колинебудь знав. Таким чином моє „інкогніто" пропало. Одначе я рішив, що це не буде мати ніякого впливу на розложення мого часу, короткого часу, призначеного на побут у Відні.

Моїм завданням було перш за все ввійти в діловий контакт з Допомоговим Міжконфесійним Комітетом для голодуючих у СССР, що працює в Відні під проводом кард. Інніцера. Видатним членом цього комітету є греко-католицький парох при церкві св. Варвари о. д-р Горникевич. У комітеті проявляє він багато ініціятиви та вкладає туди дуже багато праці. До нього спрямував я свої кроки. Найшов його у парохіяльній канцелярії, а потім найшовся в його гостинному домі. Тут довідався я, що про мій приїзд знав уже інший рухливий член інніцерівського Комітету, д-р Е. Амменде і що він пошукує за мною. Ми умовились про стрічу з ним та обговорили теперішній стан протиголодової акції як у краю, у Львові, так і тут, у Відні. Багато часу забрав нам розгляд плянів дальшої роботи на тій ділянці.

На другий день стрінулись ми з д-ром Амменде та взаїмно себе інформували про т. зв. голодові справи. В д-ра Амменде дуже широкі та навіть далекосяглі пляни на протиголодовому відтинку діяльности. Але про них не місце тут писати. Всього ми не обговорили. Продовження розмови відбулося чергового дня в канцелярії д-ра Амменде. Там мав я нагоду познайомитись з цілою низкою фотографічних знимок, пороблених у часі найбільшого голодового лиха в Харкові у 1933 р. Фотографії роблять дуже сильне враження. Ці знимки будуть ілюструвати нову публікацію д-ра Амменде про голод у СССР, оброблену на основі найновіших матеріялів і даних, зачерпнутих з більшовицьких і небільшовицьких джерел. Праця та вже в друку. В робітні д-ра Амменде мав я приємність познайомитися з поважним і добре зорієнтованим у національних відносинах Европи редактором німецького місячника „Нація і держава". Говорили ми багато про голодові справи. Устійнили дещо. Та говорили й про найактуальніші події дня як австрійські так і позаавстрійські. Зачіпали і справи конгресу організованих національностей Европи.

З о. д-ром Горникевичем відвідав я і провідника віденського міжконфесійного допомогового комітету кардинала о. д-ра Інніцера. Зробив на мене якнайкраще враження, як зрештою і на всіх тих, які мали приємність входити з ним в особистий контакт. Енергійний, рухливий, бистрий, відданий цілою душею своїй релігійній і гуманітарній праці, повний віри в успіх початої акції. Виходив я з кард. палати підбадьорений і вдоволений. Не вплинула на мене вже потім пригноблююча і вістка про те, що більшовицький Червоний Хрест відписав Міжнародньому Червоному Хрестові в Женеві на інтервенцію та запит цього останнього про голод, що в СССР ніякого голоду нема і тим самим нема ніяких людських жертв наслідком голоду. Лист написаний не в версайському, а в чисто московському тоні. Його зміст обурені.

Полагоджуючи ось-так усякі справи, я мав не багато часу для себе. Та всеж почував я потребу в пообідовому часі знайомитись у каварні з ходом політичних подій із місцевої преси. Коли так одного дня я прибув до каварні — там ждав на мене симпатичний молодий студент, репрезентант „Січи". Він привитав мене у Відні і запросив до „Січи". Його бажанням було, щоби я виголосив інформаційний реферат про положення та відносини в краю. Виявилось, що до завтрішнього дня повідомити та зібрати всіх на виклад неможливо. А я міг його влаштувати саме тільки на другий день, тобто завтра. Бо післязавтра я мусів уже залишати Відень. Цим симпатичним репрезентантом „Січи" був п. М. Сисак. Від нього я довідався, що теперішня „Січ" рухлива. Має тепер коло 40 членів. Внутрішньо переживає скомпліковане напруження, але назовні виступає одноцільо. Перед самим моїм приїздом влаштовувала вдатний литовсько-український вечір. Розмова з віденським січовиком була приємна, бо був це культурний і розумний молодець.

За весь той час ділилися в світі і навіть у Відні поважні речі. Австрійський канцлер їздив до Будапешту. Там його незвичайно витали. В пресі було на тему тієї поїздки доволі всяких менше і більше правдоподібних поголосок, а найбільше здогадів. Офіціяльний комунікат про поїздку був дуже лаконічний і малословимовний. Французька революція так якби скінчилась. Революційні вогні потахали. Зате австрійські національні соціялісти проявляли нелегально неабияку активність. Це видно було і в Відні. Вечорами наприклад навіть під ногами прохожих вибухали паперові петарди, що денервували прохожих і робили відповідний настрій непевности. Таких вибухів бачив я на власні очі кілька. Поліційні стоянки були скріплені. Всі державні будинки були бережені військом.

Аж нагло одного ранку появився в пресі урядовий комунікат про те, що віденські соціяльні-демократи і більшовики підготовляли в Відні переворот. В будинку соціялдемократичної партійної управи найшли богато зброї, а саме, крісів, бомб, машинових крісів і вибухових матеріялів. Таке вичитував я з урядового комунікату про вислід переведеної вчора у партійному соціялістичному домі ревізії. Така вістка була сензаційною і вона добра не віщувала. У Відніж соціял-демократи були панами положення. Ця ревізія була безсумніву першим, що так скажу, военним кроком уряду супроти соціял-демократів. Можна було сподіватись, що соціял-демократи приймуть цей крок за визов. Після появи згаданого комунікату справа націоналсоціялістів і націоналсоціялістичної небезпеки відійшла в тінь. Репресії проти соціялдемократів поширились з Відня на всі австрійські краї. Щось готовилось.

Віденські органи безпеченства почали пильно інтересуватись чужинцями. Поліційний урядовець відвідав і мене та спитав чемно про ціль мого приїзду до Відня. Діставши та списавши інформації, перепросив за такий допит і розпрощавшись вийшов. І з цього видно було, що в Відні комусь під ногами земля горить. Хтось чогось надіється, може боїться, а може прикидається лише таким, що боїться. На всякий випадок уряд на все мав стороже і вразливе око.

В. Мудрий.

Вбивників Пренса не викрили.

ПАРИЖ, 28. 2. ПАТ. Стверджено, що тіло судді Пренса не виказує ніяких ран, а рани повстали наслідком пошматування тіла потягом. Лікарська комісія не могла ствердити, чи стався випадок самогубства чи вбивства.

„Журналь" повідомляє, що поліція знайшла біля місця злочину фляшчинку із лікарства з написом, з якого можна тільки відшифрувати кінець „аль". Фляшинка кудись пропала. Отначе аналіза не виказала в тілі Пренса ніякої отруї ані наркотика. Слідчий суддя удався до мешкання вбитого, щоби переслухати родину. Суд отворив теж касу небіщика і забрав документи до переглянення.

ХТО ВРЕШТІ ВБИВ ПРЕНСА?

ПАРИЖ, 28. 2. ПАТ. У звязку з таємною смертю радника Пренса пишуть деякі щоденники, що за інформаціями в тій справі требаб звернутися до польської поліції в Катовицях, у яких, як відомо, Пренс був підчас плебісциту на Гор. Шлеську прокуратором. Преса догадується, що т. зв. каптурові суди німців проявляли тоді велику діяльність, а Пренс завзято ліквідував ці організації. Якщо треба булоб — пишуть ті часописи — відкинути гіпотезу, вбивства Пренса у звязку зі справою Ставіського, то требаб шукати інших чергових мотивів цього злочину

Які свята святкуватиме Німеччина?

БЕРЛІН, 28. 2. ПАТ. Рада міністрів Німеччини ухвалила закон, що устійнює три національні свята: свято праці 1. травня, день героїв війни, що припадає на 5 неділю перед Великоднем і свято обжинок у першу неділю після св. Михайла. Крім цих трьох національних свят закон наказує святкувати обовязково Новий Рік, Вел. Пятницю, Світлий Понеділок, Вознесіння, Понеділок після Зелених Свят, день покути і Різдвяні свята. Країни з євангелицьким більшістю мають не крім цього святкувати свято реформації, а з католицькою більшістю — свято Божого Тіла.

Охорона меншин у теорії і практиці.

Наради у меншинській комісії Унії Товариств Ліги Націй.

На останніх зборах Унії Товариств Ліги Націй в Брюсселі найбільш гостро стояла в комісії меншостей справа болгарської меншости в Македонії. Напередодні одержано телеграму, що через недугу болгарський делегат приїхати не може і просить справу відкласти. Але югославський делегат, проф. Шахович, всеж добився того, що його вислухали і він подав комісії свої коментарі до довгого меморіялу, який він переслав у відповідь на меморіял болгарський. Професор Шахович категорично заявив, що в Югославії нема *болгарської меншости* (!) і додав, що більше до цієї справи повертати не буде. Така рішуча відповідь і таке розвязання македонської справи зробила своє враження, але дебати відложено і комісія з цікавістю чекає нової відповіди болгар на всі аргументи і заяви югославянського делегата. Загальний висновок який виходить з отих дебат, що на Балканах ще не бракує горючого матеріялу..

Далі на денному порядку була резолюція принципового характеру: в справі процедури оборони прав меншостей Лігою Націй. В рефераті проф. Бове (Швайцарія) та д-ра Юнгмана (Німеччина) дуже льогічно, на підставі 12 параграфу договору про меншости з Польщею з 28. червня 1919 року, доказується, що Ліга Націй не тільки має право, але повинна створити постійну комісію, яка розглядалаб не окреме нарушення прав меншостей, але їх становище в тій чи іншій країні в цілому.

Це викликало дуже горячі заперечення представників держав, що звязані меншиневими договорами, і проф. Бове, як докладчик, погодився з ввічливости обміркувати ще раз справу з представниками заінтересованих держав. Останні не протестують властиво проти інформаційної комісії, але звязують її з поширенням прав оборони меншостей на всі держави. Ця вимога нове і справедлива, але тепер не здійснима. Справа буде стояти на денному порядку "Асамблеї" в Монтре (Швайцарія).

Підчас тих дебат слово забрав *проф. Шульгин*, який заявив, що цілком погоджується з темою рапорту, але при цій нагоді хоче зробити деякі ширші зауваження. Як і інші промовці проф. Шульгин стверджує упадок зацікавлення меншиневою комісією в Унії. Він пояснює це тим, що навіть серед самих меншин поширюється розчарування до Ліґи Націй, як оборонця меншин. Справді, обминаючи конкретні приклади, можна загалом ствердити, говорив промовець, що від 1919 року мало що змінилося у становищі меншин. Подекуди відносини тільки загострились і приймають часом небезпечний для мира характер. Що дає Ліга Націй меншинам? Розголос, освідомлення світової опінії про їх становище. Часом це дає принаймні моральну полекшу для покривджених, але щодо конкретного полагодження справи, то часом цей розголос тільки загострює її. „Права", які начеб то забезпечують меншинам договори, перетворюються у зовсім несподівані обовязки: на рахунок меншин записують відповідальність за ті чи інші вчинки окремих людей зпоміж колективу, який в цілому ні чином ні духом за це не відповідає.

„Надаючи деякі „права" меншинам, зовсім не окреслюється їх правний стан та їх юридичне лице. Коли незалежна Україна у 1917 році надавала деякі права меншинам, вона дала їм і юридичну орґанізацію. Але цього нині віде нема".

„Так само, продовжує промовець, не відділені так звані права людини від специфічних прав меншин. Через те часом держави, що мають офіційно визнані меншини, заявляють, що останні мають такі самі права, як і більшість, себто загальні права, але це не виключає того, що всі їх меншостеві, головним чином культурні права (школи, університети і т. д.) уряд занедбує..."

Проф. Шульгин заявляє, що з принципу він нічого не може мати проти поширення меншинних прав на всі держави, але особливо потрібно, щоб таке поширення пристосовано до елементарних, загальних прав людини і громадянина. Досі таке правило істнує тільки щодо рабства, себто воно недопустиме не тільки у самих членів Ліґи Націй, але останнім забороняється мати комерційні зносини з тими країнами, які допускають у себе рабство. Правда, як ми це знаємо на прикладі зносин з СРСР, і цього правила не дотримується. Але за встановлення загальних норм людського істнування, так само як за встановлення специфічних меншинних справ, ми мусимо боротись.

З приводу цієї заяви свого голови Українське Т-во для Ліґи Націй має на меті, оскільки це буде можливо, порушити це питання на засіданні Унії.

Німці підтримують Японію на Далекому Сході?

З Пекіну повідомляють, що тамошні політичні кола затривожила вістка, мов би Німеччина мала визнати Манджу-Го. Китайська преса обговорює широко ці вістки й відмічує, що такий крок Німеччини був би ударом у плечі нанкінського уряду, а тоді китайський уряд мусів би провірити доцільність дальших взаємин з Німеччиною, що з окрема в ділянці комунікації й освіти дуже зактивізувалися в останньому часі.

ПРОТИ ІНТЕРЕСІВ СЕЛА.

Дідичівсько-сельробівська спілка проти українського села в Яворівщині.

Вороги українського села все вміють погодитися тоді, коли хочуть активніше виступити проти інтересів українського селянина чи робітника. Тій їхній згоді не перешкоджає ні ріжниця їх політичних поглядів, ні ріжниця соціяльного становища. Їх всіх єднає до купи сліпа ненависть до українського села та ставить їх єдиним фронтом проти змагань того села до поступу до свідомости. Такий спільний фронт постав і в **Старичах**, яворівського повіту.

Дідич Старич п. Вайсман є власником великих лісів, які від кількох літ завзято вирубує, бо авта, зероплянн й Рівієра коштують багато грошей. При вирубі та звоженні дерева, а також на тартаці заняті переважно довколичні безземельні або малоземельні селяни. Між ними то появився доморослий апостол — сельробівець Г., недокінчений гімназист, який ширить між селянами москвофільський сельробізм, осмішує та оплюгавлює у своїх виступах усе, що українське, а осінню 1933 р., в день протесту й жалоби проти московських знущань над українським народом за Збручем, посунувся цей панок так далеко, що при помочі кількох збаламучених селян зробив „замах" на місцеву читальню „Просвіти", забравши належним способом ділові книги й вибравши кошик — свій — вклад. Цей інцидент до кількох днів зліквідовано, одначе не зліквідовано сельробівської кирині, яка взагалі **деморалізує культурно-освітне життя села.**

В останніх часах виступив активно також пан дідич Вайсман. Імовірно йому та його прислужникам стало заздро, що село змагає до господарського визволення, що має в себе Кружок „Сільського Господаря", кооперативу кредитову і споживчу, яка гарно розвивається й будує величавий дім. І от надумав пан дідич конкурувати з кооперативою. В тій ціли заложив у селі напроти кооперативи свою крамницю зі шинком! Директор дібр, п. Дудзінський, наглядає шинку, п. Ян Слівінський веде книги, а крамар продає товари, горілку і пиво. Торг іде, бо мусить іти, бо управа дібр **виплачує бонами** всім робітникам лісним, тартачним і фірманам. Пан дідич знехтував золотим і завів свій платничий засіб — боии. І робітник мусить з боном іти по товар до пана дідича, а там вже й „компанія" трапиться і піде чарка за чаркою, аж всі бони потопляться в горілці. І заложив пан дідич той шинк тому, що „кооператива здзера..." В той спосіб думає — видно — той дідич звалити кооперативу, завалити й інші місцеві товариства, розбити солідарність села, розпиячити його, здеморалізувати й відтягнути село на пів тисячки літ взад.

І цікаве явище: сельробівський діяч „орґанізував" лісних і тартачних робітників не до боротьби з дідичем за поліпшення умовин праці, тільки до боротьби з українською читальнею, тепер дідич заложив „склеп дворскі" і шинк не для конкуренції з приватними (жидівськими) крамницями, **тільки до боротьби з українською кооперативою**, яка є взірцево поставлена під кожним оглядом.

В цьому наступі на українське село мимовільними помічниками сельробівсько-дідичівської спілки є наші селяни: одні з несвідомости, інші змушені „бонами". Цей сумний обяв, що село бє себе власними руками, настільки болючий, що повинен вже раз вивести зі стану безчинности тих інтеліґентних людей зі Старич, які були дотепер осторонь всякої народньої праці. Вони повинні допомогти селові вступити на правильний шлях. **Н.**

В Австрії зовсім спокійно.

ЛЬОНДОН, 28. 2. ПАТ. Канцлер Дольфус заявив віденському кореспондентові Райтера, що всі вістки про події на австрійсько-німецькому кордоні безосновні. В цілій Австрії, отже й у прикордонних полосах панує повний спокій. Австрійський уряд наказав тільки деякі пересунення відділів допомогового корпусу в Гор. Австрії, щоби вдержати у ній спокій, бо Австрія була ареною останніх випадків.

—o—

Що з ультіматом Ґабіхта?

ВІДЕНЬ, 28. 2. ПАТ. В середу в год. 12. минає речинець, визначений Австрії в ультіматі Габіхта. Вправді націонал-соціялісти запевнюють, що на випадок неодержання ультімату, розвинеться в Австрії терористична акція, одначе на думку поліції та акція буде мати тільки характер пропаґандивний.

Канал Волга-Дон.

Окрема комісія, створена для розроблення проєкту одної з основних робіт 2-ої пятилітки, каналу Волга—Дон, передала остаточно цей проєкт до ком. держ. плянів (Госплян). Як виходилоб з нього, цей канал, довгий на 100 км. і широкий на 60 м., починатиметься біля Красноармейська (кол. Царицин) над Волгою і впадатиме біля міста Калач до Дону. У Красноземельську має бути збудована водна електрівня, що даватиме річно 2.5 міліярда кільоватгодин; друга така електрівня стане на тамі б. міста Калач, що теж реґулюватиме воду в Доні та не допустить до його виливу. Канал Волга—Дон вязатиме зі собою пять мор — Балтійське, Біле, Чорне, Азівське і Каспійське а товаровий оборот на ньому проєктують по 5 міл. тон річно, збільшуючи його згодом до 10—12 міл. тон. Крім цього канал звяже водним шляхом Донбас з новими промисловими округами на Уралі.

—o—

По широкому світі.

— Московська преса поміщує відкритий лист публіциста Льва Сосновського, прихильника Троцького, що осуджує свої давні погляди і просить приняти його до комуністичної партії.

— Японська влада віддала Китаєві 6 проємиків у великім Китайськім мурі, окупованих підчас японської офензиви на Джеголь.

— Тасс повідомляє, що сов. уряд виробив плян великої фабрики самоходів в Уфі, що буде до 1937 р. збудована коштом 800 міл. рублів. Фабрика малаб дати працю 48 тис. особам і продукувати 100 тис. самоходів річно.

— Совіти почали будувати найдовшу телеґрафічну маґістралю Москва—Хабаровськ, що матиме 9 тис. км. довжини. Здовж тієї лінії збудують 30 помічних станиць.

— На основі розпорядку німецької влади 5.000 студентів берлінського університету має перенестися на посіннові східно-німецькі університети.

— Уряд Чіле задумує визнати Совіти та навязати з ними торговельні взаємини, що відчинилаб чілійській салітрі ринки Росії.

—o—

Приватним школам прислугують залізничі знижки.

Півурядова агенція Вехуд повідомляє: До часу дефінітивного полагодження справи надавання приватним вселюдним школам прав прилюдности молодь тих шкіл, які на основі рішення шкільного інспекторату стоять на рівні державних вселюдних шкіл, можуть користати з тарифових полекш на залізницях однаково з молодю шкіл державних. Наслідком того діти, що ходять до приватних вселюдних шкіл і приватних шкіл вправ, які істнують при приватних гімназіях або приватних учительських семинаріях, що мають права шкіл державних, можуть також користати з тих полекш шляхом, передбаченим для молоді прилюдних шкіл.

Тому шкільні інспекторати обовязані аж до відкликання давати свою печатку на шкільних посвідках, які задля залізничих полекш виставили приватні вселюдні школи та школи вправ. Молодь, що користає із залізничих полекш, має виказатися шкільними легітимаціями.

Звенигородський процес.

Зізнання деяких свідків.

У другому тижні процесу зізнавали ще дальше свідки, покликані прокуратором і вже свідки оборони.

Свідок д-р Норберт Шренцель, адвокат у Бібрці, покликаний для вияснення тих усіх некорисних для селян змін, яким підлягали всякого роду контракти в його адвокатській канцелярії, нічого не може вияснити, так, що вкінці схвильований предсідник трибуналу д-р Льокер робить увагу: „Не знаю, що сказалаб на це Адвокатська Палата, колиб дізналася про такі речі.“

Свідок **Микола Мирош,** полюбовний судья, визначений Парнесом і Бляйхом, зізнає, що старався на полюбовнім суді погодити Михайла Іжовського з Парнесом і Бляйхом у справі сплати 150 дол., які Іжовський був винен Парнесові і Бляйхові та на цю квоту дав їм свої векслі. Неясні є зізнання цього свідка в справі 60 долярів, які Іжовський мав бути винен Бляйхові і Парнесові і Іжовський рішуче заперечує цей довг, а признає, що був винен лише 45 долярів, давно їх віддав, але підписаного векселя на ту суму, не зважаючи на заплату, йому не вернули, лише дальше домагалися заплати. Не є він у силі сказати, чому погодив їх щодо сплати 150 дол., а не погодив щодо сплати тих заквестіонованих 60 долярів.

Свідок **Петро Зубік,** секретар суду у Бібрці, виключає у своїх зізнаннях, щоби він приймав сторони для леґалізації підписів по урядових годинах, а зокрема, щоби це було можливе з леґалізацією підпису контракту купна-продажі пошкодованого Павла Ружака. Пригадує собі, що цей контракт перед підписанням Ружакові відчитав, а цей його власноручно підписав. Заперечує, немов би цей залеґалізований документ зараз видав Парнесові і припускає, що його задержав у себе до другого дня та віддав до канцелярії адвоката Шренцля. В тім місці зголошується пошкодований Павло Ружак, заперечує зізнання свідка Зубіка та додає, що за те, що свідок Зубік зараз залеґалізував підпис і видав документ Парнесові, цей останній дав йому 2 доляри та звернувся ще й до Ружака зі словами: „дайте й ви щось пану директорові.“ Свідок Зубік заперечує, щоби взяв 2 доляри для себе, не виключає, що такі гроші міг Парнес дати, одначе ті гроші могли бути призначені або на Т. О. М. (Товажиство Опекі над Млодяєжов) або на стемплі. Свідок Зубік зізнає, що з доручення начальника суду при леґалізації документів збирає датки на Т. О. М.

Свідок **д-р Шварц,** адвокат у Львові, той, до якого Парнес, Бляйх та Аліфанц завезли Марію Андрушко тоді, коли вмовили в неї, що грозить їй великий процес, нічого собі не пригадує. Говорено тоді про якесь поле, процес, покривдження, одначе тепер цього собі вже точно не пригадує. І хоч Марія Андрушко говорить свідкові до очей, що він особисто казав їй, що процес коштуватиме 100 долярів, то свідок це заперечує. Не знає вже також, чи радилася вона його в справі ведення цього процесу, чи ні.

Свідок **Лев Фляйтаґ,** урядовець адвокатської канцелярії в Бібрці, зізнає, що одного дня зявилися в канцелярії д-ра Мандриховича в Бібрці Мехель Парнес та Бляйх у товаристві Іжовського і конферували в якійсь справі з конципієнтом. Відтак концимієнт подиктував якийсь лист до Марії Андрушко. Що то був за лист та в якій справі, цього собі свідок не пригадує. Не пригадує собі цього і цей концимієнт, що його диктував. Не знає також, хто платив гонорар за нього. Коли предсідник питає про те Парнеса, цей заявляє, що він у канцелярії тоді не був, листа писати не казав, а Бляйх заявляє теж, що не був тоді в канцелярії, хоч цього не виключає; одначе рішуче виключає, щоби був у канцелярії в справі написання листа до Марії Андрушко.

Свідок **Лея Аліфанц,** жінка обвинуваченого, зізнає, що в січні 1932 р. занедужав її чоловік на грипу та лежав у ліжку 6 тижнів. Бачила вона, як Марія Андрушко позичала в її чоловіка квоту 70 долярів на закупно корови, а також, коли позичала в чоловіка гроші, збіже та приносила йому всякі судові візвання й папери, лишаючи їх чоловікові до полагоди. Її зізнання суперечать зізнанням пошкодованої Андрушко, яка рішучо заявляє, що ніяких грошей на закупно корови не позичала, бо мала в тому часі свої дві корови; не брала також від Аліфанца ніякого збіжа.

Свідок **Василь Криса** зізнає, що на тиждень або два перед першим візванням до суду Катерини Ромців, себто десь у половині січня 1932 р., прийшов до Катерини Ромців обвинувачений Аліфанц та намовляв її в його присутности, щоби в суді подала нижчу ціну купна, як була вписана до контракту. Коли Катерина Ромців заявила, що боїться говорити в суді під присягою неправду, бо за таке душа її пішла би до пекла, Аліфанц, махнувши рукою, сказав, що „й так усі гарні люди підуть до пекла“. Зізнання свідка Криси находяться в суперечності із зізнаннями свідка Леї Аліфанц, яка зізнала, що в цьому часі чоловік її був хворий на грипу і тимсамим не міг бути в хаті у Катерини Ромців та намовляти її до фальшивих зізнань.

Свідок **Сенько Собенько** чув від Іжовського, що Парнес і Бляйх дали йому лише 15 долярів, щоби він теж приступив до контракту заміни грунтів, а не 50 долярів, як говорять Парнес і Бляйх. У тому часі Іжовський сказав свідкові, що до Марії Андрушко не має він ніяких претенсій, хоч опісля Марія Андрушко дістала „таємничий лист від адвоката“, в якому грожено їй процесом з Іжовським та Ониськовими, а відтак Парнес, Аліфанц і Бляйх завезли її до Львова, водили її по ріжних адвокатських канцеляріях та вмовили в неї, що цей процес коштуватиме 100 долярів. Вкінці стратила вона в користь парнесівської спілки частину власного ґрунту, хоч ніякий процес їй не грозив та до нинішнього дня ніхто його не розпочинав.

На тому покінчено переслухування свідків. Присуд сподіваний у пятницю

Поділ на волости в зборівському пов'ті.

В зборівському повіті мають утворити 7 збірних громад (волостей). До кожної збірної громади приділили 10—13 сільських громад, а до збірної громади Зборів аж 19 громад. Окремий виімок зробили для збірної громади Озірна, яка сама про себе, без прилучення суміжних громад має творити збірну громаду. Сільські громади, положені біля Озірної, домагаються прилучення їх до Озірної, а не до інших, далеко дальше від них віддалених громад. Українське населення не вміє собі пояснити причини такого дивного приділу громад.

Леди рушили.

Долішні біги всіх Дністрових доплинів і ріка Дністер від Галича до Заліщик є вільні від леду. Таксамо Прут від Яремча і Черемош повижче Жабя. На ріці Стрий надіються ледової запори біля Синевідська Нижного. Наказано засоби обережности. В горішних партіях лід є крухий і потріскаций, тому не грозить небезпека запори.

На Сяні під Сяноком, Диновом і Бабичами пов. Перемишль появилися ледові запори. Під Перемишлем лід зовсім сплинув. Ріка грозить виливом у найближчому часі.

КІЛЬКА УВАГ про ГОЛОСНИКИ ТА СЛУХАЛЬЦЯ.

Чисте і натуральне сприймання радіових авдицій залежить від якости відбірника і голосника, але і слухальців. Навіть найліпший голосник не дасть доброго відбору, коли відбірник є маловартісний і незрівноважений. Те само тичиться і голосника.

ПРОБИ ПРИ КУПІВЛІ.

Купуючи голосник, треба на місці купівлі перевірити його і переконатися, як він працює. Треба зажадати проби голосника на фірмовім відбірнику, а крім того докладних інформацій, в яких саме умовинах буде він найліпше працювати. Якість голосника найліпше стверджувати, награваючи через нього кілька грамофонових кружків, що мають можливе велику скалю звуковi, починаючи від низьких басових тонів, а кінчаючи на дуже високих сопранових чи інструментальних.

Чулість слухальців справджуємо в той спосіб, що накладаємо їх на уха, беремо один кінець до рота, а другим потираємо злегка по пильнику. Якщо почуємо в слухальцях досить сильний шум, це свідчить, що слухальця є чулі.

ІНСТАЛЯЦІЯ В ПОМЕШКАННІ.

Якщо буде треба змінити місце голосника або слухальців, зокрема переносячи їх з одної кімнати до другої, не слід переносити їх разом з відбірником, продовжуючи тимсамим відпровадження антени та уземлення, але ліпше залишити відбірник на місці, а продовжити його голосникові провідники.

А проте таку інсталяцію треба виконати дуже старанно, на порцелянових рольках, кожний провідник окремо на віддалі від себе біля 1 центиметр., далі від електричної сітки, що така є в помешканні.

Урухомлюючи з одного відбірника два або більше голосників чи слухальців, треба перше справдити, в якому складі будуть вони найліпше працювати. Можна вибрати склад черговий або рівнобіжний залежно від наслідків заложити інсталяцію на постійне.

Перепровадити голосникові провідники (або слухальця) до помешкань сусідів вільно тільки тоді, коли вони оплачують окремий радієвий абонамент.

Голосник магнетичний чи індукторний повинен завжди мати регулятор чулости; але голосники динамічні та електро-динамічні подібного урядження не мають. Ці останні вимагають відповідної акустичної оправи у вигляді квадратової дошки (дикти) поверхні до 1 кв. мтр. і завгрубшки на 10—15 цм.

Відбірник малої кінцевої сили не зможе урухомити як слід електро-динамічного голосника. Треба памятати, що кожен голосник є урядженням надзвичайно економічним, бо віддає лише всього 5 проц. енергії, яку сам дістає.

Слід звернути увагу як залучаємо бігуни голосника та слухальців, завжди залучаючи плюсовий бігун до гнізда „плюс“ у відбірнику. Плюсовий бігун голосника є завжди значений, або має бляшану табличку зі знаком „плюс“, або є перешитий ниткою яскравого кольору. Неправильне залучення бігунів голосника та слухальців причиняється до їх відмагнесування, а дальші наслідки — ослаблення і деформація відбору.

КОНСЕРВАЦІЯ І НАПРАВА УШКОДЖЕНЬ.

Коли зайде потреба зняти мембрану з оправи слухальців або магнетичного голосника, не слід підносити її безпосередньо догори, але делікатно зсовувати по краю оправи. Те само треба робити при накладі мембрани.

Іржу, яка часто витворюється на мембрані, усувається при помочі нафти і фланелі. При цьому треба терти мембрану дуже обережно, щоб її не порисувати, а тим більше не зломити.

Не можна справджувати голосника або слухальців струмом високої напруги, напр. повною напругою анодової батерії, бо їх можна таким чином легко зіпсути. Слід користати з акумулятора жаріння або зі звичайної батерийки від електричного ліхтарика.

Коли голосник або слухальця не відповідають своїм вимогам, а загрожує їм поважне ушкодження, треба їх віддати до направи до радіової фірми, а не робити це самому.

Перерви і тріск у відборі, які зазвичай є при порушуванні шнурами голосника або слухальців, свідчать про перерву в шнурах або про брак контакту в середині оправ при нетах. Такі шнури слід замінити.

Димітров. Попов і Танев у Москві.

МОСКВА, 28. II. ПАТ. Димітров, Попов і Танев оповіли у 2-год. розмові совітським і закордонним журналістам після того, як прибули до Москви, таке:

В день виїзду збудили нас в 5. год. ранком і щойно пізніше заявили нам, що виселять нас з Німеччини. Сталося це без порозуміння з сов. урядом. Якби не світова кампанія — ми були б вже у Москві. Фашистівський уряд хотів нас морально і фізично знищити, а ціла кампанія йшла не тільки про них, але теж про сотки тисяч жертв фашизму. Нині, в роковини підпалу райхстагу, твердимо, що інспіратори його є в уряді, а ціла ця афера — це провокація націонал-соціялістів. Далі обговорили болгари відносини в німецьких тюрмах і концентр. таборах, де на їх думку моральні тортури незвичайно вирафиновані. Німеччину кинули ми з повною ненавистю до фашизму та коханням до пролетаріяту серцем. Там залишилися тисячі, які мусять йти дальша боротьба. В Кенігсберзі просив нас дир. поліції, щоби ми про Німеччину говорили правду, ми приобіцяли й обіцяли бачитися з ним як представники німецького совітського уряду. Нас вирятувала від процесу постава всесвітного пролетаріяту за нами.

На питання журналістів, оповів Димітров, що всі вони носили 5 місяців безупину кайдани й не мали одної спокійної ночі, та що Ліббе правдоподібно підпалював райхстаг, хоч крім нього підпалювали його й інші, яких він не бачив. Врешті Димітров заявив, що працюватиме далі для всесвітньої революції.

—o—

НЕВЖЕ ЦЕ ПОЧАТОК?

ТОКІЮ, 28. II. ПАТ. Офіційний звіт підтверджує вістку, що 23. м. м. заатакували совітські війська японський літак, який відбував розвідчий лет над совітським кордоном у звязку з бандами, які там появилися. У наслідді летун був ранений, але зміг щасливо відлетіти.

—o—

ШПІОНСЬКА ВАТАГА.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Поліція зліквідувала шпіонську ватагу, що свою діяльність розтягала на всю Мадярщину. Поліція впала на сліди ватаги в ост. днях грудня м. р.

—o—

МАКЕДОНЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ...

СОФІЯ, 28. II. ПАТ. Македонський конгрес тягнув свої наради резолюціями, що домагаються признання і гарантії політичних та культурних прав меншині, як умовини союзу балканських держав, зокрема ревізії мирового договору в Неїі.

Зі сойму.

Проект закону про загальну обовязкову службу у „Стражах Пожарних".

Кілька днів тому обговорювала адміністраційна комісія сойму цікавий проект закону про охорону перед пожежами, що викликав ряд протестів опозиції. Закон наказує основувати з уряду у всіх містах і селах пожежні сторожі на кошт громад і повіту, до якої малиб обовязково належати всі громадяни від 14 року життя. За невиконування приписів закону погрожуватиме кара до 3.000 зол. та до 3 міс вязниці. Проти проекту заявилися посли опозиції.

—o—

— Вистави Театру „Заграва" у Львові. У пятницю 2. ц. м. починає „Заграва" свої вистави у Львові. Ті, що не мали змоги останнього разу в Січі дістати білетів на Стефаникову „Дидю", мають нагоду оглянути цю виставу завтра в год. 15.30. Цікавою новинкою є „Тарас Бульба", нова інсценізація всім відомого твору М. Гоголя, що його дає „Заграва" в год. 19.30. Обидві вистави відбудуться в салі Театру Ріжнородностей (Нар. Дім).

— **Політичні процеси в Самборі.** Перед трибуналом присяглих суддів у Самборі відбувся мин. тижня процес проти абсольвента гімназії Богдана Зарицького з Тустанович, бувших гімназистів Ількa Пристая з Трускавця і Вас. Мороза зі Стебника та парубка Ярослава Римара із Сільця за приналежність до ОУН. На основі вердикту присяглих суддів засуджено Зарицького на 4 роки, Пристая на 3 роки і Мороза на 3 роки. Римара звільнено. — Перед тимсамим трибуналом розпочався 26. ц. м. процес, в якому станули Михайло Хорт з Тустанович, Володимир Білас (брат страченого Василя) з Трускавця, Матвій Гнатів і Теодор Муйла з Тустанович, обвинувачені за участь в ОУН, а крім того Яким Кузик з Трускавця, що разом з Біласом і Хортом напали на дім Крепля в Трускавці задля грабунку. Обвинувачені не признаються до вини.

— **Судді нотарями.** Агенція Всхуд довідується, що перенесений в стан спочинку віцепрезидент апеляційного суду д-р Бейанрович обійме посаду нотаря у Львові, а апеляційний суддя Дукет посаду нотаря в Дрогобичі. Крім того стануть нотарями віцепрез. окр. суду Антоневич у Львові, апел. суддя Копистянський у Львові, апел. суддя Еминович в Золочеві, апел. суддя Кузя в Самборі, през. перемиського суду Подвінський в Перемишлі, суддя львівського окр. суду Константинович в Куликові. Всі перейдуть у стан спочинку на власне бажання. Нотарем в Рудках стане ем. віцепрез. львівського окружного суду Кліш.

— **Степан Нич знову перед судом.** У днях 9 і 10. ц. м. відбудеться перед окружним судом у Львові нова розправа проти Степана Нича, обвинуваченого в атентаті на ком. поліції Цесельчука, яку наказав Найв. Суд внаслідок відклику Нича від першого присуду суду присяглих. Як відомо цим присудом дістав Ст. Нич 8 літ тюрми.

— **Лікарі Каси Хорих програли.** Довготревалу суперечку лікарів з управою Каси Хорих на тлі платні закінчила арбітражова комісія так, що визнала правильною пропозицію К. Хор., яка пропонувала лікарям 11 відс. від впливів і вони тим самим програли.

— **Швець банкир у Станиславові.** Станиславівська поліція вже довший час слідкувала за бідним з першого погляду шевцем у тому місті, Віктором Рапером, про якого чула, що він купує й ескомтує векслі та дає на лихварські відсотки позички і врешті кілька днів тому зробила в його мешканні ревізію. „Бідний" швець мав у своїм варстаті просто банк, яким управляв з дочкою та кількома агентами і який мав місячно до 20.000 зол. обороту. Рапера і кількох його агентів арештували і вони відповідатимуть не тільки за неплачення податку, але й за лихварські відсотки від позичок, що доходили до 30 відс. місячно.

— **„Обоз праці" у Дрогобичі.** Заходом держ. Бюра Посередництва Праці зорганізували і в Дрогобичі, за прикладом інших міст обоз праці, до якого напрямовують всіх молодих безробітних та тих зі старших, які служили у війську. Обоз примістили у військових касарнях, а зобовязані безробітні дістають однострій, дах і вояцький харч. За те обовязує їх військова дисципліна, 6 годинна праця і 2-годинні вправи. Крім харчу мають діставати ці „обозники" по 1 зол. за день, з того 50 сот. в руку а 50 сот. на щадничу книжечку. Доки треватиме обоз — невідомо: відомо тільки, що якщо дрогобицьких безробітних зобовують, перенесуть їх до Самбора, а самбірський обоз безробітних прибуде до Дрогобича.

— **Летунський майдан у Бережанах.** Як повідомляє польська преса, гр. Яків Потоцький подарував оногді Львовові у Бережанах у своїх посілостях площу вартости 75 тисяч зол., призначивши її на летунський майдан у цьому місті. Роботи на площі, що мають її зробити придатною для осіду літаків, почнуться в літі ц. р.

— **Краєва хроніка.** Військовий суд у Перемишлі засудив на 2 і пів року вояка Хаїма Ляйба за дезерцію з війська і втечу до Німеччини в шпигунських цілях. — В Підгайчиках, пов. Коломия, знайшли в долі Дмитра Голованця з Ісаєва, якого убив в січні ц. р. його шваґер Михайло Обушок і вивіз саньми до Підгайчик. — В Делятині пов. Надвірна 10-літня дівчинка Софія Капаль, черпаючи воду з керниці, впала сторч головою і втопилася. — В мешканні Івана Яха в Сватині пов. Дрогобич вибухла 26. ц. м. пожежа, що перекинулася на сусідні будинки. Згоріло 8 мешкальних домів і 14 господарських будинків. Шкоду обчисляють на 16.000 зол. Причиною пожежі була хибна будова комина.

ПОДЯКА.

Почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя й ренти „КАРПАТІЯ" у Львові за виплачення без зайвих трудношів обезпечення по моїм бл. п. мужі о. Миколі Лелько.

Скоре й акуратне виплачення обезпечення уповажнює мене поручити це одиноке Українське Товариство Обезпечень на життя й ренти „Карпатія" у Львові найширшим кругам української суспільности.

Стрий, 23. лютого 1934.

1175 **Казимира Лелько.**

— **Чоловий автор із „Сина Русі".** У фейлетоні під цим заголовком перехрещено при складанні нещасливого за життя товариша Шашкевича — Михайла *Минчакевича* то на Манчакевича, то на Мончакевича. З двох відчитань прізвища іншого семинариста правильне *Горинович*, а не Горилович. „Думка" Минчакевича надрукована в 9. ч. „Неділі" за 1912 р. Легко вже здогадатися, що Авксентій Глібовицький вкоординувався (а не координувався) 1835 р.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому (54.) числі „Діла", в передовиці *„Обережно з експериментами!"*, зайшли дві помилки. А саме подано там, що Перемиська Епархія після відділення від неї 9 деканатів матиме тепер 43 деканати, а має бути: *45*. В останньому реченні 6-ого розділу тої статті перекручено слово „інґеренція" на „інтервенція". Дотичне речення повинно виглядати так: Але це інша справа і сюди (розв. в справі латинників-українців) *інґеренція* Риму не встрягає.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ПРИЯТЕЛІ І ЛЮБКИ".

Фільма про боротьбу між коханням і дружбою. Двох приятелів, закоханих у тій самій жінці, змінюють вятки своєї дружби, сумніваючись у вартості тої, яку вибрали. Але життя має ріжні непередбачені несподіванки. Сама ця жінка, нещаслива у подружжі, викликує напереміну повив і скептичний усміх. Ця її постать дискретно зазначена — найбільша прикмета фільми. Жіночу ролю грає Лілі Даміта, дуже гарна і цікава. Її партнери слави — Адольф Менжу, професійний Дон-Жуан, у даному випадку джентельмен і герой. Штроґайм грає ролю, як звичайно, 100-відсоткової „канальї". Молодий артист Олівіє — красунь. Фільма досить банальна, але має два-три драматичні сильніші моменти.

—o—

З судової салі.

ЩЕ ОДНА ПОЛІТИЧНА РОЗПРАВА У ЛЬВОВІ

Дня 27. лютого ц. р. відбулась перед окружним судом карним як відкличним у Львові розправа проти **Стефана Гнатейка** з Піддубець, обвинуваченого за провину з арт 153 і 257 § 1. к. к. По переведеній розправі суд не прихилився до апеляції прокуратора і Гнатейка увиннив для браку доказу його вини. Розправу вів віцепрез. окр. суду **Антоневич**, прокуратуру заступав віцепрокуратор **Прахтель-Моравянський**, боронив адвокат д-р **Михайло Волошин**.

СПОРТ.

ПОСВЯЧЕННЯ ДОМІВКИ К. Л. К. У СЛАВСЬКУ.

На численні запити Видїл К. Л. К. подає до відома, що посвячення домівки К. Л. К. у Славську згідно з проголошеною в часописах програмою та зїздовими змаганнями відбудеться невідкличимо дня 4. березня ц. р. Як відомо, посвячення доверишть Преосв. Кир Іван Бучко.

Змагання відбудуться за нагороди: „Діла" — для найліпшого верховинця-юніора (годинник), „Неділі" — за найліпший час у зїздовому бігу мущин (мармурова чаша), „Народньої Справи" — для найліпшого верховинця, фірми Палюх — індивідуальна нагорода для верховинця і фабрики „Альое" — для найліпшої змагунки. Крім цього книжки на індивідуальні нагороди для верховинців жертвували: Видавн. „Червона Калина", книгарня Шевченка, Т-во „Сільський Господар" і дир. Тисов.

Спеціяльний делегат К. Л. К. подасть у пятницю телефонічну відомість про стан снігу у Славську, про що в суботу появиться нотатка в „Ділі".

Близчі інформації в домівці Клюбу (вул. Костюшка ч. 3, партер ліворуч) у пятницю від год. 19.30—20.30, тел. 93-20.

Пригадуємо, що відїзд поїзду зі Львова в суботу 3 березня, год. 18.27, або в неділю 4. березня, год. 6.55 рано. Поворот у неділю вечором або в понеділок рано. Ціна білету зворотного знижкового: 11.30 зол.

Письменні привіти з нагоди посвячення домівки слати на адресу секретаря Клюбу: м-р Богдан Гвоздецький, Львів, Красіцьких ч. 6.

ПІНҐ-ПОНҐ У СТАНИСЛАВОВІ.

В неділю 25. II. ц. р. відбувся фінал пінг-понгових змагань за мистецтво станисл. гнізда, до якого ставили 3 дружини: У. С. К. І. а, У. С. К. І. б і Сокіл III. Мистецтво здобув У. С. К. І. б. Характеристичне, що всі фіналісти здобули по 1 пунктові, а мистецтво У. С. К. І. б припало лише завдяки ліпшому відношенню сетів. Друге місце добув У. С. К. І. а., Сокіл III. третє. До фіналу дійшло тому, що всі згадані дружини добули в попередніх розгрівках однакову скількість пунктів. Висліди фіналу: У. С. К. І. б — Сокіл III. 5:3; Сокіл III. — У. С. К. І. а 3:2; У. С. К. І. а — У. С. К. І. б 3:2. Дуже дивно вражає програна У. С. К. І. б з У. С. К. І. а. Судіювали: Ярослав Андрухович, Тарас Ліськевич і Микола Бриндзей. Видців 50—60.

Змагання закінчилися в дуже приємній атмосфері. Програна У. С. К. І. б з У. С. К. І. а дала притоку до ріжних коментарів. Отож Сокіл III. чується покривдженим і вважає програну У. С. К. І. б за штучну, за т. зв. „підставлену“. У. С. К. знову ж твердить (хоч між грачами У. С. К-у думки поділені), що програна була вислідом лише спортових змагань, а не роботою „при зеленому столику“. Сокіл III. признає вищість У. С. К. І. б і мистецтва його не квестіонує, але не може погодитися з другим місцем У. С. К. І. а, яке належиться Соколові III. Тут слід безсторонньо зазначити, що таки Сокіл III. є другою по У. С. К. І. б дружиною і віцемистецтво йому належиться.

Тут слід ствердити один факт, а саме, що в Станиславові переконані клюби про ідентичність У. С. К-у з Орг. Ком. У. С. С-у. От і тому то кожночасні міжклюбові тертя причиняються автоматично до зменшування авторитету У. С. С-у, до зневіри й недовіри до У. С. С-у. Дуже можливо, що напруження атмосфери здогадних виступлення з Орг. Ком. У. С. С-у в Станиславові деяких людей У. С. К-у, яких загально уважають причиною всяких непорозумінь.

В березні ц. р. відбудуться у Станиславові пінг-понгові змагання між містами гнізд (Станиславів, Коломия, Чортків) за мистецтво станисл. округи. Переможець візьме участь у краєвих змаганнях.

Богдан Ліськевич.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві з Лемківщини: Прислане не пройде цензури. Зрештою ми вже в згаданій справі писали у вчорашній передовиці. Привіт!

Вп. Б. Ліськевич, Станиславів: Містимо через брак місця у скороченні. Статті на неспортові теми використаємо, якщо будуть нам підходити.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

„Заграва“ Український Театр.

Під артистичним проводом В. Блавацького.

Львів.

Саля Театру Ріжнородностей.

Пятниця, 2. III. год. 15·30 „Земля“ (Ціни знижені).

Пятниця, 2. III. год. 19·30, „Тарас Бульба“, історична песа на 4 дії за Гоголем.

Саля театру „Міньон“, вул. Оссолінських ч. 10.

Субота, 3. III. „Мужчина з минулим“.

Неділя, 4. III. год. 15·30 „Мужчина з минулим“.

Неділя, 4. III. год. 19·30 „Змійка“.

Понеділок, 5. III. „Будівничий Сольнес“

Вівторок, 6. III. „Ґетто“.

Білети продає „Союзний Базар“, вул. Руська.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Долина:

1. III. Батурин.

2. III. Фраскіта.

З Долини іде театр до Стрия. Перша вистава п. з. „Сонце руїни“ в Стрию відбудеться в неділю 4. III. в салі Нар. Дому.

Великий Міський Театр.

Четвер, 1. III. год. 8·15 веч. Концерт Поль. Муз. Т-ва.

Пятниця, 2. III. год. 7·30 веч. „Родина“ Абон. 12.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 1. III. год. 7·30 веч. „Товаріщ“.

Пятниця, 2. III. год. 3·30 попол. Театр Заграва „Земля“.

Пятниця, 2. III. год. 7·30 веч. „Тарас Бульба“.

Кіна.

АДРІЯ: „Дзвонар із Нотр Даму“.

АПОЛЬО: „Прибłуда“ (фільма з гуцульського життя).

АТЛЯНТИК „Приятелі та любки“ (на основі Декобри).

ВАНДА: „Чоловік малпа“.

КАСІНО: „Секрет жінки“ та „Бастер у кабареті“.

КОЛІСЕЙ: „Чарівна ніч“, ревія „Привітання Львова“.

КОПЕРНИК: „Гарний є світ“ (Моріс Шевалє).

МІРАЖ: „Мадярське кохання“, „Осьма Сінова гривота“.

МАРУСЕНЬКА: „Гарний є світ“ (Моріс Шевалє).

МУЗА: „Усміх щастя“.

ПАЛЯС: „Пісенькар із Варшави“.

ПАН: „Роскішна пригода“ та ревія.

ПАСАЖ: „Баніт“, „Подорож у далекий світ“.

ХИМЕРА: „Заборонена мельодія“ (Йос. Моціпа).

СВІТ: „Мужчини в її житті“.

СТИЛЕВЕ: „Побіда готелю Атлянтик“ і ревія.

УТІХА: „Прошак із Багдаду“ та ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 1. березня 1934

Відень (506,8) 16·05 Програма для дітей, 17·05 Солісти, 18·35 Твори Оск. Недбаля, **Кошиці** (269,5) 17·30 Мадярські пісні, 19·20 Легка музика, 20·00 Хор, **Прага** (470,2) 11·05 Легка сальонова музика, 19·30 Циг. пісні, 22·30 „Далібор“ оп. Сметани, **Атльона** (531) 20·20, 22·05 Спів, **Ковно** (1935) 19·30 Опера, **Рига** (514,6) 19·05 „Чортівський їздець“ оп. Кальмана, **Берлін** (356,7) 17·15 Фортепян, скрипка, спів, **Лянгенберг** (455,9) 20·10 „Світ Опери“ музика, спів, **Будапешт** (549,5) 17·30 Танкова музика, 18·40 Нар. пісні, **Мілано** (368,6) 16·45 Програма для дітей, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт, 21·00 „Арлезіянка“ песа Додета, муз. Бізета.

Пятниця, 2 березень 1934.

Відень (506,8) 16·45 „Від Гранади до Марока“, 17·30 Солісти, 19·00 Циг. музика. спів. **Кошиці** (269,5) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 20·05 Симф. концерт, **Копенгаген** (255,1) 14·00 Пісні, 20·00 „Савл і Давид“ оп. Нільсена, **Атльона** (531) 20·50, 21·45 Спів, **Берлін** (356,7) 20·10 Нар. пісні, 21·05 Камер. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·25 Пісні, **Лянгенберг** (455,9) 16·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 17·40 Віольончеля, 18·40 Концерт сальонової орхестри, 19·00 Опера, **Мілано** (368,8) 13·00 Легка музика, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 16·00 Вок. квартет, 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 1. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05 Популярна музика з гр. плит, 12·35 Концерт, (музика, спів), 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·50 Сальново-джезовий концерт, 16·40 „Праця міжнар. жін. організацій для мира“, 16·55 „Терпіння та радощі кохання“ (гр. плити), 17·20 Скрипка, 17·50 Серед книжок, 18·20 Відчит, 18·20 Авд. „Монна Ванна“ на основі Метерлінка, 19·03 „Бялиня Холоденький як історик незалеж. руху“, 19·15 Всячина, 19·25 Фейлетон, 19·40 Спіговий комунікат, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Концерт творів Рищ. Вагнера (музика спів), 21·00 Техн. почт. скринька, 21·15 Концерт італ. музики, спів, 22·00 Легка музика з гр. плит, 22·30, 23·05 Танкова музика.

Пятниця, 2. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Концерт сальонової орхестри, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Концерт трубної орхестри, 16·20 Спів у суп. фортепяну, 16·40 Муз. загадки, 16·55 Арії та пісні (Гебель-Тарнава, бас), 17·20 Камер. тріо, 17·50 Стенографія, 18·00 Нові статути нар. школи та гімназії, 18·20 Шлягери Вол. Дана в супр. фортепяну, 18·50 Інструм. музика з грам. плит, 19·05 Всячина, 19·25 Актуальний відчит, 19·40 Спортові вістки, 19·43 Спіговий комунікат, 19·50 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, „Тропікальне сонце в польській літературі“, 22·40, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

У Львові долар у приватних оборотах 5·29 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·93—26·95, Париж 34·94, Берлін 210·40, Ціріх 171·45, Амстердам 357·15, Прага 22·00, Нюйорк кабель 5·33, Нюйорк чеки 5·33 і пів.

ЗБІЖЕ.

	від	до
Ціни пар. Підволочиська		
Гречка на жниво	18·—	19·50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 28. II. масло 3·10, молоко, —·18, сметана —·80, яйця 2·90—3·—.

Тенденція на масло, сметану і молоко удержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Відчит Д-р Ст. Людкевича на тему: „Проблема сучасної Української музичної культури“ відбудеться у **Станиславові**, в неділю 4. марта в год. 5·30 веч. в салі „Народньої Торговлі“. По відчиті анкета в справі оживлення музичного життя в Станиславові. Просимо численно явитись. — Виділ філії Муз. Т-ва ім. М. Лисенка. 1167

Вп. П. Петро Гладій урядник Дністра, зложив на мої руки на кружок Р. Ш. ім. М. Шашкевича 21·50 зол. зашо складаю Йому в імені Старшини Кружка найщирішу подяку. — М. Бадлюк, голова. 1174

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВУГОЛЬ: Калитяк, Байки 14. Тел. 38-24 1006 14—30

КОВНІРЦІ до прання, **убрання** до чищення і фарбування приймає Е. ГОВИКОВИЧ — Львів, Домініканська ч. 3. 1125 5—15

ЗАСТУПНИКІВ інтелігентних, спосібних шукає поважна українська фірма. Зголошення з описом життя, про скінчені студії і з референціями слати до адміністрації під „Заступник“. 1145 3—3

ГАРНИЙ великий сонячний покій умебльований з окремим входом для 1—2 пань — панів до винайму. Театинська ч. 3. партер двері ч. 1. год. 3—5. 1146 2—2

ХАРЧЕВУ КРАМНИЦЮ дуже дохідну продам, або прийму спільника. Відомість до Адміністрації під „Ф. Ц.“ 1163 2—2

КУРС КРОЮ, ШИТТЯ, МОДЕЛЮВАННЯ починаю 10. березня. Вписи Ф-ма **М. Козловська**, Академічна 22. І. п. 2—5

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 4 — ЛЬВІВ. Волічки — Вовни знаної марки **„КАРІБІ“**. 1668 1—14

КУПЛЮ невеличку реальність в більшому місті. Зголошення до Діла під „Готівка“. 1179 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Кактуси Баха

в першорядній виборі у фірмі „Насіння Рослини“. Ринок 29 (або Руговського 12, Брама Андрійольського) Львів.

ҐЛЮТИНА
КРИВЕЦЬКОГО

Препарат до клеєння, лютування та утревалювання паперів, документів, банкових нот, рукописів, світлин і т. д. — Всюди можна дістати! — Ціна **1·— зол.** 8—25

Присилайте передплату!

Церковні дзвони

доставляють

Ліярні дзвонів

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

у Калуші й Перемишлі

Новина!

Розбиті дзвони особливої вартости споюємо під гарантією, відзискають попередню красу і силу тону, черезте перетопляти дзвони зайво.

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами звісної жидівської ліярні дзвонів зі Станиславова, які волочаться по селах та приходах і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям останню тандиту.

Ми як ніколи так і тепер не послуговуємось агентами в тій надії, що хто забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами випровадить до найближчої божниці.

1115 1—[illegible]

Вже вийшла 3. кн. Вістника!

Л. Мосендз: Зодіак, Юрій Клен: Антоній і Клеопатра, Цезар і Клеопатра. О. Ольжич: „ “ „, Евген Маланюк: Tertia Vigilia, Ів. Федорченко: Заратустра, Йосип Ґебельс: Мораль чи моралін, Б. Романенчук: Іван Мазепа в европейській літературі, Володимир Кубійович: Українська національна територія, Граничка: Степан Смаль-Стоцький і українська мова (1859—1934), Ів. Гончаренко: Homo Europaeus, М. Мухин: Український Ефіяльт в українських Термопілах, Юрій Липа: Організація почуття, Д. Донцов: Буря над Заходом, М. Л.: З прессового фільму, Бібліографія. Від Адміністрації, Нові книжки і журнали. — Нова адреса редакції й адміністрації: **Львів, Чарнецького 26 м. 21. Чекове конто П. К. О. 500·371.** 117[illegible]

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ

МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ

Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3·50 зол.

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ

11—17 березня 1934 — Ротунда до 18. березня.

Вистава предметів ужитку і люксусових артикулів — Вистава меблів — Британська Вистава — Угорська вистава.

Вовняні торги — Мужеська і жіноча конфекція — Самодільні вироби — Модні футра.

„Кераміка і шкло“ — „Гарна подорож“

Міжнародня Вистава Самоходів і Мотоциклів

Технічні торги — Будівляна вистава і будови доріг — Вистава винаходів.

Вистава харчевих артикулів.

Покази зразків рільного і лісного господарства.

Віздова віза зайва: Леґітимація Торгів та закордонний пашпорт уповажнюють перейти австрійську границю. Транзитова чехословацька віза зайва — Значні знижки переїзду залізницями польськими, німецькими, чехословацькими і австрійськими та воздушними лініями.

Всілякі інформації та леґітимації Торгів (по 8 зол.) через:

Wiener Messe A. G. Wien VII.

в часі Весняних Ляйпцігських Торгів у Бюрі Інформацій у Ляйпціґ, Ring-messhaus та через почесне представництво

У Львові: Австрійський консулят, Оссолінських 4.

„ „ Польське Бюро подорожей „Орбіс“ сп. з о. п. Городецька 83.

„ „ „ „ „ „ „ Шпитальна 1.

„ „ „ „ „ „ „ пл. Марійська 5.

„ „ Wagons-Lits Cook A. C., пл. Галицька 15.